

Reisgids

PERU

Reisgids PERU

Rob Rachowiecki
Fotografie: Vance Jacobs

Inhoud

De reis indelen 8

Geschiedenis en cultuur 13

Het huidige Peru 14 Peru's kleurrijke festivals 22 Eten en drinken 24
Land en landschap 28 Geschiedenis 34 Het culturele leven 44

Lima en omgeving 53

Het hart van de stad 56 De buitenwijken 68

Zuidelijke laaglanden 77

Paracas en de Ballestaseilanden 80 Het binnenland 86

Zuidelijke hooglanden 93

Arequipa 96 Kloven en vulkanen 106 Titicacameer en de Altiplano 112

De regio Cuzco 119

Cuzco 122 De Heilige Vallei 140 Machu Picchu 152

Centrale hooglanden 161

De regio Ayacucho 164 De regio Huancayo 171

Huaraz en de Andes 177

Huaraz 180 Nationaal Park Huascarán 182 Callejón de Huaylas 188

Noordkust 197

De regio Trujillo en het zuiden 200 Ten noorden van Trujillo 210

Noordelijke hooglanden 223

Cajamarca 226 De regio Chachapoyas 232

Amazone 239

Noordelijke Amazone 242 Zuidelijke Amazone 258

Reiswijzer 266

Hotels en restaurants 274 Uitgaan 305 Activiteiten 307
Register 312 Fotoverantwoording 318

P. 2-3: *het hoge Andesgebergte.*

Links: *een jong meisje en haar alpaca bij Chivay.*

De reis indelen

Van de droge kustwoestijnen aan de Stille Oceaan tot de vochtige regenwouden in het Amazonegebied, van het hoogste bevaarbare meer ter wereld tot indrukwekkende tropische bergketens: Peru heeft een benijdenswaardige diversiteit aan landschappen en klimaten. Bovendien zijn hier in de bergen, bossen en woestijnen de overblijfselen van tientallen oude culturen te vinden.

ONTELBARE MOGELIJKHEDEN

Er zijn onvoorstelbaar veel plaatsen te bezoeken. Een bezoek aan Machu Picchu overslaan is bijna ondenkbaar, maar er is zoveel te doen dat sommige reizigers deze verbluffende archeologische vindplaats missen. Liefhebbers van het dierenleven verschansen zich misschien hun hele verblijf in een lodge in

het regenwoud om toekans, schildpadden en tapirs te observeren. Studenten kunnen cursussen Spaans en Quecha volgen en weer anderen willen inheemse ambachten als weven leren. Liefhebbers van een sportief avontuur kunnen de bergtoppen beklimmen of op de hoogste golven surfen. Toeristen van elke leeftijd kunnen de sensuele salsa (de dans) leren dansen of een pittige salsa (de saus) leren maken, want Peru staat sinds kort hoog op de culinaire wereldkaart. U hoeft niet te doen wat anderen doen, want wat u ook doet, het is altijd de moeite waard!

ALS U MAAR EEN WEEK HEBT

Is dit uw eerste bezoek, hebt u maar een week en wilt u toch veel zien? Dan kunt u de hoogtepunten in zeven dagen doen: Cuzco, Machu Picchu en het zuidelijke Amazonegebied. Alle internationale vluchten landen in Lima, dus u moet van daaruit plannen. Het beste vervoermiddel om naar het binnenland te reizen is meestal de bus. Ze rijden vaak en zijn redelijk efficiënt.

Zo kunt u het eventueel aanpakken: als u 's morgens vroeg aankomt: vlieg op **dag 1** (door) naar Cuzco. Doe het kalm aan in verband met de hoge ligging (3326 m) en loop langzaam. Een tukje na aankomst is aan te raden. Cuzco staat bekend om zijn koloniale gebouwen en werd gebouwd op oude Incafunderingen. De samenstelling van de bevolking is kenmerkend voor het land: de meeste Peruanen zijn afstammelingen van zowel inheemse bewoners als Spaanse veroveraars.

Keramiek uit een galerie in Barrio Santa Ana in Ayacucho.

Koop de eerste dag een *boleto turístico* ('toeristenkaart') die u nodig hebt voor de meeste bezienswaardigheden in de stad. Ze zijn te koop bij de meeste reisbureaus. Wandel rond het Plaza de Armas, bezoek de kathedraal en het Museum Inka.

Op **dag 2** gaat u lopend, per bus of taxi naar de vele archeologische bezienswaardigheden in en rond Cuzco. Vooral Sacsayhuamán of anders Pisac of Ollantaytambo zijn de moeite waard. Bent u op een donderdag of zondag in Pisac, ga dan beslist naar de traditionele boeren- en kunstnijverheidsmarkt.

Op **dag 3** neemt u de trein naar Aguas Calientes (zie p. 139) waar u kunt overnachten en u zich kunt voorbereiden op een vroeg bezoek (koop vooraf kaartjes in Cuzco) aan Machu Picchu op **dag 4**. Geen enkele Inca-vindplaats is beroemder dan deze stad uit de 15e eeuw, die in een bergachtig nevelwoud is gelegen en in 1911 werd herontdekt. Met de middagtrein reist u terug naar Cuzco.

De volgende morgen stapt u in het vliegtuig naar Puerto Maldonado in het zuidelijke Amazonegebied voor **dag 5 en 6**.

Diverse lodges organiseren tweedaagse excursies, zodat u een indruk krijgt van het regenwoud met zijn overstelpende flora en fauna. Vlieg terug naar Lima op **dag 7**.

Lijkt een verblijf van twee nachten in het regenwoud u niets, dan is er een prima alternatief door op **dag 5** met de bus van Cuzco naar Puno aan het Titicacameer te reizen en op **dag 6** een excursie naar de onbewoonde eilanden op het meer te maken. Vlieg terug naar Lima op **dag 7**.

NIET MISSEN:

- Eersteklas dineren in Lima en cavia eten in de hooglanden **24-27**
- Een vlucht over de Nascelijnen **89**
- Logeer bij een gezin op het Titicacameer **117**
- Verken de straten van Cuzco **122-136**
- De markten met hun levensmiddelen, kunst en curiosa **140-141, 171-172, 214**
- Zonsopgang boven Machu Picchu **150-159**
- Een trektocht in de Cordillera Blanca **182-187**
- Archeologische opgravingen bij Trujillo en Chiclayo **200-221**
- Wild observeren in het Amazonegebied **242-265**

Vindt u dit programma overvol, dan kunt u ook de hele week in de omgeving van Cuzco blijven.

ALS U MEER TIJD HEBT

De biodiversiteit van het regenwoud van de Amazone, het prachtige licht bij het Titicacameer, de ruïnes van beschavingen van voor de Incatijd die meer dan vijfduizend jaar teruggaan: allemaal redenen voor een tweede week in Peru!

Na uw bezoek aan de Amazone kunt u op **dag 7 en 8** verblijven aan het Titicacameer

TOERISTENINFORMATIE

Het Peruaanse verkeersbureau (www.peru.travel) heeft veel informatie als het gaat om steden en bezienswaardigheden, maar niet als het gaat om hotels en restaurants. De toeristenbureaus, iPerú geheten, vindt u in de grote steden en op Lima International Airport. Ze zijn telefonisch dag en nacht bereikbaar (tel.: 01/574-8000). Engelstalig nieuws is te lezen op www.peruviantimes.com. De website www.expatsperu.com is een aanrader voor mensen die er over denken zich in Peru te vestigen.

Het hart van de stad

De oude opgravingen die over Lima verspreid liggen, zijn bijna tweeduizend jaar oud. Misschien waren er ooit nog oudere, maar die zijn ten prooi gevallen aan nieuwbouw. Ondanks de banden met het verleden heeft de stad zijn blik op de toekomst gericht met zowel een keur aan historische schatten als het beste op het gebied van moderne recreatie.

Het klooster van San Francisco in het centrum van Lima.

Lima

 Kaart p. 54-55

Toeristenbureau

 Plaza de Armas
Municipalidad

 iPerú,
Aeropuerto
Internacional
Jorge Chávez

 01-5478000

[iperulima@
promperu.gob.pe](mailto:iperulima@promperu.gob.pe)

GESCHIEDENIS

De Inca's bouwden hun hoofdstad in Cuzco hoog in de Andes, maar de zeevarende Spanjaarden vonden deze locatie niet passend. Dus stichtte Francisco Pizarro op 5 januari 1535 een nieuwe stad aan de kust, La Ciudad de Los Reyes ('stad der koningen') ter ere van het katholieke feest Driekoningen, toen de wijzen uit het oosten het Christuskind een bezoek brachten. Met een beschutte haven in Callao, een grote vlakte en een constante

INSIDER TIP Er wordt, vergeleken bij Mexico en Midden-Amerika, weinig Engels gesproken. Leer een paar zinnen Spaans en neem een woordenboek of reisgids met een woordenlijst mee.

—JAMES DION
*National Geographic
Society, Director Tourism
Programs*

aanvoer van zoet water uit de rivier de Rímac, was dit een ideale plaats. Pizarro had daar maar een paar jaar plezier van, want in 1541 werd een aanslag op hem gepleegd. U kunt zijn graf bezichtigen in de kathedraal (zie p. 59, 63).

In 1542 wees Spanje Lima aan als hoofdstad van het onderkoninkrijk Peru, dat het merendeel van het Zuid-Amerikaanse continent omvatte. Al snel werd de stad de belangrijkste Spaanse haven in de Nieuwe Wereld, een positie die Lima behield tot de dekolonisatie en de daaropvolgende onafhankelijkheid aan het begin van de 19e eeuw. De stichting van een universiteit in 1551 en de komst van

de Spaanse inquisitie (nu herdacht in een museum, zie p. 66) bevestigde het belang van de stad der koningen. De stad werd eind 16e eeuw herdoopt tot Lima, een verbastering van het Quechuawoord *rímac* ('spreker').

De beroemde Britse kapitein Francis Drake viel in 1579 de haven van Callao aan, op 12 km van het centrum. Dit is in de 16e eeuw slechts een van de vele aanvallen op Peruaanse havens door boekaniers en piraten. Daarom begon Lima met de bouw van een verdedigingsmuur, waarvan in het Parque de la Muralla (zie p. 62) nog restanten zijn te zien.

De aardbeving van 1746: in 1687 veroorzaakte een aardbeving aanzienlijke schade, maar in 1746 verwoestte een veel grotere aardbeving het grootste deel van Lima. De haven van Callao werd getroffen door een tsunami. Het merendeel van de gebouwen van vandaag dateert van na 1746; het klooster van de San Francisco (zie p. 64-65) is een van weinige gebouwen die de aardbeving overleefden. Er werd onmiddellijk begonnen met de herbouw met de hulp van Afrikaanse en inheemse slaven.

Hoewel Lima een rol bleef spelen in de handel met de Nieuwe Wereld, begon zijn invloed te dalen door de vestiging van

BUSVERVOER IN LIMA

Lima heeft geen centraal station voor langeafstandsbusreizen, maar er zijn tientallen busmaatschappijen met terminals verspreid over de stad, vooral in het centrum. Een aantal maatschappijen heeft verschillende terminals, dus informeer waar de bus vertrekt als u kaartjes koopt.

De moderne elektrische bus, de *Metropolitano* (www.metropolitano.com.pe), heeft 35 stations die zich rond de Paseo de la República centreren. Met deze bus reist u het snelst van Lima naar San Isidro, Miraflores en Barranco. Reizigers moeten een *tarjeta inteligente*-kaart voor € 4 of meer kopen, verkrijgbaar bij een automaat op de stations.

Elke rit haalt € 1,40 van uw kaart. Er zijn plannen voor meer bestemmingen.

Voor korte uitstapjes in de omgeving hebben de busmaatschappijen minibuses (*combis* en *micros*). Ze hebben geen nummers, dus kijk op de voorruit waarop de hoofdstraten staan aangegeven. Als u 'Baja' roept, stopt de chauffeur bij de volgende hoek van de straat. Het lijkt ingewikkeld en verwarrend, maar de lokale bevolking helpt u graag.

onderkoninkrijk in Buenos Aires en Bogotá. Tijdens de onafhankelijkheidsoorlogen in de jaren 20 van de 19e eeuw bleef Lima een bolwerk van koningsgezinden. De bevolking had sterk te lijden van de jarenlange strijd tussen de aanhangers van de koning en de voorstanders van vrijheid en zelfbestuur.

Onafhankelijkheid: na de onafhankelijkheid kende Lima enkele tientallen jaren van voorspoed, vooral dankzij de groei van de guano-industrie (zie Fauna van de kustwoestijn, p. 82). De eerste spoorlijn van het continent werd in 1854 geopend, waardoor Lima met Callao werd verbonden. Kort daarna reden er treinen tussen Lima en Miraflores, destijds nog een kuststad gescheiden van de hoofd-

bevolkingsaantal van 173.000 inwoners. Door de gestage toestroom van arme boeren uit de hooglanden, op zoek naar werk en eten, steeg dit aantal snel.

Binnen twintig jaar was het inwoneraantal verdrievoudigd: tegen de jaren 80 woonden er 6 miljoen mensen in de sloppenwijken. Ze reisden naar het centrum om te werken als *ambulantes* ('straatverkopers'), die van alles verkochten – van schoenveters tot zonnebrillen – in een poging om de eindjes aan elkaar te knopen.

In deze periode kreeg Lima te maken met schrijnende armoede, die nog werd verergerd door de economische chaos, veroorzaakt door incompetent politieke leiders en de burgeroorlog met de guerrillabeweging Lich-

GELIEFDE SPORTEN

Ook in Peru is *fútbol* ('voetbal') de populairste sport van het land. Lima heeft verschillende clubs, waaronder *Universitario* ('La U') en *Alianza Lima*. Er zijn elk jaar twee seizoenen, de *Apertura* (opening, van feb. tot juli) en de *Clausura* (sluiting, van aug. tot dec.). Het hoofdstadion, het *Estadio Nacional*, ligt aan de zuidkant van het centrum van Lima. U kunt kaartjes kopen bij de Wong-supermarkten. Het meest geliefde kijkspel daarna is stierenvechten. Het seizoen loopt van eind oktober tot begin december. Dan treden internationaal beroemde *matadors* op in de *Plaza de Acho*-arena ten noorden van het centrum van Lima (zie p. 65).

De jockeyclub van Peru sponsort van donderdag tot zaterdagmiddag paardenrennen in het *Hipódromo de Monterrico* (*Avenida Javier Prado bij Jockey Plaza, tel. 01-6103000*). U hebt toegang op vertoon van uw paspoort.

stad door landbouwgrond, en een populair ontspanningscentrum. Deze periode van groei en welvaart resulteerde uiteindelijk in de Lima-expositie van 1872.

Tijdens de Salpeteroorlog tussen Peru en Chili werd Lima verwoest door de Chilenen die Lima binnen waren gevallen en kerken, bibliotheken en herenhuizen plunderden gedurende de twee jaar durende bezetting. De Peruaanse overheid werd buitenspel gezet. Lima kon pas opnieuw beginnen na ondertekening van het vredesverdrag.

Uit de volkstelling van 1919 bleek dat Lima nog een kleine stad was met een

tend Pad (zie kader p. 165). Bomalarmen en opstanden waren aan de orde van de dag en overall was de misdaad actief. In 1986 stelden de autoriteiten een avondklok in. Met de gevangenneming van Abimael Guzmán, de leider van Lichtend Pad, en het harde beleid van president Alberto Fujimori (1990-2000) keerde de rust in de jaren 90 eindelijk terug.

In 1995 begon de burgemeester van Lima, Alberto Andrade Carmona, een succesvolle campagne om het oude centrum op te knappen, de straten schoon te vegen en de veiligheid te vergroten door de inzet van de *Serenazgo* (van het woord *serenar* voor

Wisseling van de wacht bij het presidentieel paleis op het Plaza de Armas.

'kalmeren'). Arbeiders schrobben de straten, verfden de gebouwen en begonnen aan een ambitieus project voor de renovatie van de mooie, maar vervallen koloniale balkons. De stad is tegenwoordig mooier en veiliger, hoewel het er ook nog altijd overvol en druk is.

PLAZA DE ARMAS

Dit plein vormt het hart van de stad en is net als de stad zelf in 1535 gesticht. De oudste bezienswaardigheid is de bronzen fontein die dateert uit 1650.

Aan de noordoostzijde van het plein ligt het **Palacio de Gobierno**, dat verscheidene malen door vuur en natuurrampen is verwoest nadat Pizarro dit paleis in 1530 had aangewezen als het eerste overheidsgebouw. Het huidige paleis, dat een heel blok beslaat, werd in 1937 voltooid. De wisseling van de wacht om 12.00 uur trekt elke dag een grote groep belangstellenden.

De **kathedraal** uit 1755 domineert het zuidoostelijke gedeelte van het plein. Het is een vervanging van de vroegere kerk die werd verwoest door de aardbeving van 1746. De

gevel is gebouwd in de originele renaissancestijl en het interieur heeft ingewikkelde uitgesneden houten koorbanken, de altaren zijn bekleed met zilver en er hangt religieuze kunst. Eind jaren 90 is de kathedraal volledig gerestaureerd. Het graf van Francisco Pizarro, dat ooit in de crypte lag, bevindt zich nu in een kapel rechts van de hoofdingang. Er is ook een museum met religieuze kunst gehuisvest in de kathedraal. Bij de ingang kunt u een gids inhuren. De prachtige balkons direct aan de linkerkant van de kathedraal horen bij aartsbisshoppelijk paleis.

Aan de noordwestzijde staat het **Municipalidad** (stadhuis). Hier is een toeristeninformatiecentrum gevestigd, waar u kunt opstappen op de Urbanito-toeristenbus (tel. 01-7134301, www.urbanito.com.pe, bel voor

Palacio de Gobierno

 Kaart p. 61
 Plaza de Armas
 01-3113900 of 01-3114300

presidencia.gob.pe

(vervolg p. 63)

Wandeling door het centrum van Lima

Ontdek al lopend tal van bezienswaardigheden van oud Lima. Geniet van diverse fraaie openbare monumenten en musea, waarvoor u weinig of geen toegangsgeld betaalt.

Neem vanuit San Isidro of Miraflores de *micro* naar het noorden langs de Ave. Arequipa (zie kader p. 57) naar het **Parque de la Cultura** ten oosten van de Ave. Garcilaso de la Vega bij de Ave. 9 de Diciembre, een paar blokken verder aan de noordkant van Arequipa. Hier zijn wandelpaden, een Japanse tuin, een openlucht amfitheater en van tijd tot tijd culturele evenementen. U vindt hier ook het **Museo de Arte de Lima 1** (zie p. 67). Ongeveer 100 m ten oosten van het museum ligt Plaza Grau, vernoemd naar Michael Grau, een Peruaans admiraal uit de Salpeteroorlog.

NIET MISSEN:

Museo de Arte de Lima • Museo del Banco Central de Reserva • Iglesia de San Pedro • Plaza de Armas • Monasterio de San Francisco

Loop 183 m verder in noordelijke richting langs de Paseo de la República naar het **Museo de Arte Italiano 2** (Paseo de la República 250, tel. 01-3215622, za. en zo. gesl., €), in 1921 geschonken door Italiaanse inwoners van Lima ter gelegenheid van honderd jaar onafhankelijkheid. Het museum heeft mooie wanden van mozaïek en een aardige neoklassieke gevel, een imponerende collectie Europese schilderkunst, tekeningen, sculpturen en hedendaagse kunst.

Wandel verder naar het noorden langs de brede Paseo de la República, passeer links het enorme Sheratonhotel en het elegante Palacio de Justicia aan uw rechterhand tot de T-kruising met de Ave. Roosevelt. Sla linksaf, dan direct rechtsaf naar de Jir. Belén en volg de route twee blokken naar het **Plaza San Martín 3**, met het enorme bronzen standbeeld van José de San Martín, geplaatst ter gelegenheid van honderd jaar onafhankelijkheid. Ervoor staat een prachtig standbeeld van de 'Madre Pátria', dat in Spanje werd besteld met de opdracht om haar een *corona de llamas* ('kroon van vlammen') te geven. De maker, ongetwijfeld trots op zijn kennis van de Andescultuur, plaatste met veel zorg een lamaatje op haar hoofd.

Het standbeeld van José de San Martín midden op het Plaza San Martín.

Jir. de la Unión is een voetgangerszone van vijf blokken lang die uitkomt op het Plaza de Armas. Het is een ratjetoe van 19e-eeuwse en begin 20e-eeuwse gebouwen. De winkels zijn niet bijzonder, maar u passeert wel een aantal van Lima's oudste kerken. Op de hoek met de Jirón Miró Quesada staat **Iglesia La Merced** 4 (tel. 01-4278199). De kerk dateert uit de begintijd van Lima, maar is een aantal malen verwoest door aardbevingen en brand

- 🗺️ Kaart p. 54-55
- Museo de Arte de Lima
- 🕒 2 uur (exclusief pauzes)
- 📏 5 km
- Museo de la Inquisición

en diverse keren herbouwd. Het overgrote deel van de kerk dateert uit de 18e eeuw. Tegenover de kerk kunt u katholieke parafernalia kopen, zoals enorme versierde kaarsen,

Reisgids PERU

Wereldwijd nemen experts van National Geographic een kijkje achter de schermen en dringen door tot de kern van de cultuur, de geschiedenis en het volk van een land. Dankzij National Geographic Reisgidsen kan hun ervaring de jouwe worden.

DE REIS INDELEN, beknopte kennismaking met Peru, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, waaronder een treinreis op een hoogte van 4,5 kilometer, kajakken op het Titicacameer en een overnachting bij de Asháninka-indianen.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes; bijvoorbeeld het Inca-pad, het centrum van Lima, het koloniale Trujillo, de Santa Cruz-trekking en de historische hoogtepunten van Iquitos.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals een wandeling door het Amazone-regenwoud en Kuélap, een bezoek aan de ambachtelijke markten van de centrale hooglanden en een excursie naar de Incaplaats Huchuy Cusco.

NIET MISSEN Bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE FOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

NUR 515

9 789043 930772

www.kosmosuitgevers.nl